Organi Komiteti Markaziji partijaji komunistiji (ʙ) Ūzʙekiston
Орган Центрального комитета коммунистической партии (б) Узбекистана
На местно-еврейском языке

Proletarhoji hamaji mamlakatho, jak şavetoni!

BAJROQI MIHNAT

MART
29
seşamʙe
soli 1938
№ 74 (2099)
Narxaş 5 tin.

Korami ʙahori ʙa daraçaji aəlo guzaronda şavad

Koramhoji sarizaminiji ʙahori rūz to rūz vasəotar ravoç jofta istodast. Kolxozho, sovxozho va xoçagiji dehqonhoji jakakori oʙlasthoji çanuʙiji Ukraina, Krim, respuʙlikahoji Azijoji Mijona, Qazoqistoni Çanuʙi, Zakavkazje ʙa korami rūjişothoji qalagi halakaj sar kardagijand. Oʙlasti Rostūv, krajhoji Krasnodar va Orçonikidze koramro sar kardand. Telegramahoji oxirin xaʙar medihand, ki dar Primorje ham vaqti korami ʙahoriro sar kardan omadast. Dar Azarʙajçon korami sorthoji misriji paxta guzaşta istodast.

Ba 20-umi mart dar mamlakat qariʙ jakunim million gektar qala korida şudagijast. In nazar ʙa soli guzaşta taxminan ʙa 300 hazor gektar zijod meʙoşad. Amo çihati geografi ʙoşad, koramho hanuz soli guzaşta ʙorin çoj doda naşuda istodin.

SSR-i Ukraina ʙa 20-umi marti soli guzaşta 9 hazor gektar koram karda şud. Imsol ʙoşad, Ukraina halakaj 495,4 hazor gektar koram kardagijast. Lekin ʙa çoji in oʙlasti Rostūv, krajhoji Orçonikidze va Krasnodar, ki soli guzaşta ʙa 20 umi mart taxminan 250 hazor gektar koram karda ʙudand, amo imsol faqat qariʙ 10 hazor gektar koram kardagijand.

Maəlum meşavad, ki dar Kuʙan, kraji Orçonikidze, dar oʙlasti Stalingrad ʙahor jak cand əoqiʙ monda istodast, korhoji sarizamini nazar ʙa soli guzaşta susttar ravoç jofta istodin. Lekin in heç vaqt cunin maəno nadorad, ki dar in rajonho korhoji tajoriʙiniro aqale jagon qadar ham sust kardan mumkin ʙoşad. Baraks, ʙaroji koramro ʙa tariqi taşkili peşvoz giriftan va onro dar mudathoji nihojat kūtoh tamom kardan, ʙojad tamomi korho guzaronda şavand.

Agarcande ki ʙahor halakaj omada ʙoşad ham, ʙisjori rajonho, hato ʙaəze rajonhoji çanuʙi, holo agar rajonhoji markazi va şarqiro ʙa nazar nagirifta istem, ʙa korami ʙahori ʙad tajori didagi meʙoşand. Bo protsenthoji əoliji içro karda şudani planhoji remonthoji traktorho va poş dodani tuxm qarq şuda, rahʙarhoji inxel rajonho tarafi asosiji korro az dast dodagijand, ki ʙe on muvafaqijat ʙa dast darovardan mumkin nest. Dar ʙisjor çojho taşkil kardan va tajor kardani xudi kolxozciho faromūş karda şudast.

Odam—quvati halkunandaji korami ʙahori meʙoşad. Taşkil kardani mihnati kolxozciho va kolxozcizanho, dar ʙoʙati kadrho, dar ʙoʙati odamho qamxūri kardan,—hozir ʙojad hamin dar çoji jakum monda şavad.

Cixele ki maəlumast, soli guzaşta ʙa kolxozho hosiloti az in peş dida naşudagiro ovard. Baroji az rūji trudodenho taqsim karda haq dodan, nazar ʙa soli 1936 ʙojad qariʙ az 2 miliard pud zijodtar qala doxil şavad. Baroji dar gūştini insunaji ʙaland kardani hosilot, xususan ʙaroji hosiloti soli 1938 ahamijati nihojat ʙuzurg doştani in zafarro didan qin nest. Dar vaqti hozira 90 protsenti kolxozho hisoʙoti solonaro halakaj tartiʙ dodagijand, va gūjo soli guzaştaji xoçagiji qişloqi halakaj mukamal tamom şudagijast. Lekin dar natiçaji taftiş cunin maəlum meşavad, ki tartiʙ dodani hisoʙot hama vaqt az rūji trudodenho haqiqatan taqsim karda şudani daromadhoro ifoda namekunad. Maəlum meşavad, ki faqat nispi kolxozhoji hisoʙoti solonaro tartiʙ dodagi, qismi naturali va daromadhoji puliro dar ʙajni kolxozciho mukamal taqsim kardagijand.

Rahʙarhoji rajonhoje ki dar onço inxel faktho dida meşavad, agar in rahʙarho ʙaroji taəmin kardani muvafaqijati koram kori əoditarinro nakarda ʙoşand,—jaəne ʙaroji az kolxoz dodani muzdi mihnati sofi kolxozciho qamxūri nakarda ʙoşand, onho cixel muvafaqijatho ʙa dast darovardagijem gufta metavonand.

Traktorist jake az figurahoji markaziji muvafaqijati koramro hal mekardagi meʙoşad. Lekin dar ʙisjor rajonho hisoʙoti kori soli guzaşta karda şudagiro ʙo traktoristho ʙarosar nakardin. Dar jak xudi oʙlasti Saratūv az traktoristho qarzdor ʙudan ʙa 7 milion sūm merasad.

Dar ojanda ʙa inxel ahvol rah dodan mumkin nest. Rahʙarhoji MTS va rajonhoje ki ʙaroji ʙarham dodani az traktoristho qarzdor ʙudan corahoji qatəi namegirand, onho dar ʙajni əomaji kolxozi hareitūr oʙrūj va hurmatro az dast medihand va muhimaş inki ravoç dodani korhoji ʙahoriro vajron mekunand va dar natiçaji in ʙa hosiloti ojanda zarar merasonand.

Voqiəahoji serşumori qūpaltar vajron karda şudani ustavi arteli xoçagiji qişloqi ham rūj dodagijast. Faqat kalavaramhoji sijosi inro ʙa muvafaqijati korhoji ʙahori tūpa-tūqri əaloqa nadorad gufta fikr karda metavonand. Hareitūr vajronkuniji ustav, agar on hato ʙa nazar ʙe ahamijat namojad ham, ʙa kori kolxozi zarar rasonda metavonad. Maəlumast, ki şpionhoji trotskisti-ʙuxarini vajron kardani ustavro qasdan iqvo andoxta, hamin tariq ʙa norozigiji kolxozcihoro ʙa vuçud ovardan cūt karda ʙudand. Ci tariq guzaronda şudani ustavro ʙarrūza taftiş karda va ʙa muqoʙili vajronkunandahoji on ʙerahmona gūştin ʙurdan darkorast.

Afsūs, ki qūpaltar vajron karda şudani ustav faqat dar jak rajon dida nameşavad. Ana misoli namojon: dar kolxozi «Proletarij», rajoni Kupjan, oʙlasti Xarkūv ʙa kolxozciho az rūji trudoden ʙisjor pul aftoda ʙudast. Ba noxost in maʙlaqhoje ki ʙojad taqsim karda meşudand, ʙa 74 hazor sūm kam karda şudin. Pulho kuço raftand? Maəlum şud, ki rajisi kolxoz, ʙarxilofi ixtijori kolxozciho du avtomoʙili ʙorkaş xaridast.

Insuna ʙa inxel faktho jak soəat ham rah dodan mumkin nest. Rahʙarhoji kolxozho, MTS, organhoji zaroəati va rajonho ʙojad donista girand, ki taşkil kardani odamho va onhoro ʙa koram tajor kardan—in dar maçlisho nutqhoji xuşrūj kardan naʙuda, ʙalke korhoji konkreti, harrūza va nihojat zaruri kardan meʙoşad: dar ʙajni kolxozciho durust taqsim kardani daromadhoji puli va naturali, muzdi kori dar soli guzaşta kardagiji traktoristro ʙa sarvaqtaş dodan, ʙaroji dar sarizamin kor kardani odamho şarojiti ʙehtarin taşkil karda dodan (istgohhoji kolxozi, ʙutkaji traktoristho), dar ʙajni kolxozciho va traktoristho korhoji əomavisijosiro ravoç dodan va d.d. Ana xudi hamin odamhoro ʙa koram ʙa tariqi haqiqi tajor kardan meʙoşad!

Miqdori ʙisjori kolxozho va sovxozho rūz ʙa rūz zijodtar koramro sar karda istodin. Sarʙardoriji sijosi va korkardaʙuroriji əomaji kolxozi nihojat əoli meʙoşad. Kolxozciho jakdilona va taşkilona ʙa sari zamin meʙurojand va ixtijori ʙemajli ʙa zafar joftan doştagiji xudro ʙo ʙarzijod içro kardani suporişhoji korkardaʙurori nişon medihand. Dar MTS-i Vigodjan, oʙlasti Odessa, ʙrigadaji traktoriji Grigorij Orlik suporişi koramro ʙa 160 protsent içro mekunad. Dar MTS-i Gruşkūv ʙrigadaji rafiq Degtjarenko dar kultivatsija planro ʙa 170 protsent va traktoristho Terenjuk va Lovinskij ʙa 200 protsent içro mekunand. Dar rajoni Slavjaniji kraji Krasnodar, traktoristi staxanūvciji stantsijaji maşiniju-traktoriji Protocnij rafiq Dimitrijev cand rūz peş normaji rūzonaji molakuniro ʙo traktori gusenicnij ʙa 330 protsent içro karda va 56 kilogram sūzokvoriro iqtisod kardagi meʙoşad. Dar rajoni Staro-Beşevsk, oʙlasti Donetsk korhoji sarizaminiro ʙrigadaji deputati Soveti Əoliji SSSR Paşa Angelina sar kardagijast. Traktorcizan Nadja Angelina normaji xudro ʙa 160—170 protsent içro mekunad.

In faktho misli hazorho fakthoji digar guvohi medihand, ki dehqonhoji kolxozi ʙa davri partijaji Lenin—Stalin ʙuzurgvor jakçoja şudagijand, ʙaroji korami ʙahoriro imsol dar har çihat namunavi guzarondan va nazar ʙa soli guzaşta hosiloti kalon giriftan, imkonijathoji xelo ʙuzurg mavçudast.

Ba soveşcaniji umumisojuziji korkunhoji rahʙarikunandaji zaroəati ʙuromada, rafiq Molotūv cunin guftagijast:

«... Dar ʙa dast darovardani hosiloti naqz, aknun kori asosi ʙa xudi moho, ʙa kori mo, ʙa taşkilmandiji kolxozho voʙastajast. Korkunhoji organhoji zaroəati va MTS ʙojad haminro ʙa dast darorand, ki imsol az 7 miliard pud qala kam ne, ʙalke ʙo hazijodtar hosilot ʙardorand va ʙo hamin lozungi dar xususi 7—8 miliard pud qala ʙardoştan ʙurovardagiji partijaro ʙa əamal ʙurorand».

Baroji kamʙudihoji mavçud ʙudagiro ʙa zudi durust kardan va korami ʙahoriro dar haqiqat namunavi guzarondan, tamomi korho guzaronda şavad, cunki inro Komiteti Markaziji Staliniji partija va hukumati soveti talaʙ mekunad.

Sarmaqolaji «PRAVDA».

26-umi mart.

FARMONI PREZIDIUMI SOVETI ƏOLIJI SSSR

Dar ʙoʙati qismgirandahoji dar remonti jaxşikani „Jermak" maxsus farq kardagi ʙaxşiş dodan

Ba munosiʙati dar xususi jaxşikani «Jermakro» peş az mūhlat remont kardan suporişi hukumatiro ʙa tariqi aəlo içro kardani zavodi №189 va ʙaroji girifta ovardani personali stantsijaji ʙajrkunandaji «Poljusi Şimoli» qism giriftan onro ʙa poxod tajor kardan ʙa korkunhoji maxsus farq kardagiji zavodi №189 cunin ʙaxşiş doda şavad:

BO ORDENI «NIŞONAJI ƏIZAT»

1. **Tsukanūv** Andrej Nesterūvic, starşij masteri tsexi nomeri 26.
2. **Gromūv** Aleksandr Viktorovic, ʙorşciki-ʙrigadiri tsexi nomer 12.
3. **Nosenko** Ivan Isidorovic, glavinzeneri zavodi nomeri 189.

BO GRAMOTAJI ƏIZATGINI SOVETI ƏOLIJI SSSR

1. **Zisin** Aleksej Stepanovic, nacalniki tsexi nomeri 26.
2. **Bexterjev** Vasilij Silontjevic, slesar.
3. **Lvūv** Aleksandr Fjūdorovic, master.
4. **Dimitrijev** Nikolaj Mixajlovic, sverlūvşcik.

Rajisi Prezidiumi Soveti Əoliji SSSR—M. KALININ.
Sekretari Prezidiumi Soveti Əoliji SSSR—A. GORKIN.

Moskva, Kreml, 27-umi marti soli 1938.

XRONIKA

Sovnarkomi Sojuzi SSR Qahramoni Sojuzi Soveti rafiq I. D. Papaninro ʙa vazifaji nojiʙi jakumi nacalniki upravleniji əoliji Sevmorputi nazdi SNK SSSR taəin kard.

PLENUMI GORSOVETI TOŞKENT

26-umi mart plenumi gorsoveti Toşkent şuda guzaşt.

Dar plenum dar xususi ʙa əamal çori kardani qonuni az nav ʙa rūjxatgiri doklad şunida şud. Ba doklad qarorhoji muvofiq qaʙul karda şudand.

Plenum rafiq **Sodiq Jūldoşūvro** ʙa vazifaji rajisi gorsoveti Toşkent sajlov kard.

Dar korhoji plenum sekretari TsK KP(ʙ)Ūz rafiq Jakovlev, sekretarhoji orgʙjuroji TsK KP(ʙ)Ūz dar oʙlasti Toşkent rafiqho Jūldoşūv va Fedotūv, nojiʙi rajisi SNK ŪzSSR rafiq Kovaljūv, nojiʙi rajisi TsIK ŪzSSR rafiq Jemtsūv va rajisi orgkomiteti TsIK ŪzSSR dar oʙlasti Toşkent rafiq Nijozūv qism giriftand.

Japonija va Manczou-Go ʙaroji KVƵD dodani qarzdi xudro ʙaş kardin

Muvofiqi maəlumothoji TASS az davrahoji xaʙardor giriftagi, hukumati Manczou-Go voçiʙijati oxirini xazinaxonaji Manczou-Go ʙa miqdori qariʙi 6 milion ijen ʙa hisoʙi ʙaroji ʙa on furūxta şudani KVƵD ʙa SSSR doda şudagiro dar mūhlataş 23-umi mart nadod. Polpredi SSSR dar Tokio dar natiçaji in ʙa hukumati Japonija, ki on az rūji dogovori dar xususi KVƵD ʙasta şudagi az tarafi Manczou-Go dodani hamaji qarzdhoro dilpuri doda ʙud, murоçiəat kard, lekin hukumati Japonija az içro kardani in voçiʙijat rū gardond.

Hukumati soveti ʙa hukumathoji Manczou-Go va Japonija dar xususi voçiʙijathoji əaniqi az rūji dogovori dar xususi KVƵD ʙa xud giriftagiro içro nakardanaşon protesti qatəi ʙajon kard.

Voçiʙijathoji qarzdhoji Manczou-Go, misli dilpuriji hukumati Japonija az rūji dogovor dodagi xarakteri ʙo jagon ciz şart karda naşudagi dorand. Xususan ʙa joni dogovori dar xususi furūxta şudani KVƵD notaji ministri hoziraji korhoji xoriçiji Japonija çanoʙi Xirota monda şudagijast, ki dar on, dar hodisaji ʙa munosiʙati qarzdihi az tarafi hukumati Manczou-Go qinlho pajdo şudan hukumati Japonija voçiʙijat giriftagijast, ki ʙaroji «hukumati SSSR az hukumati Manczou-Go hamaji puli ʙojad ʙa ū doda meşudagiro mukamal va dar mūhlati muəajani rozinomaji dar xususi KVƵD muqarar kardagi giriftan coraho meʙinad, matlaʙ ki hukumati SSSR ʙa munosiʙati qinlhoji dar ʙolo zikr karda şudagi jagon zarar nakaşad».

Dar davrahoji xaʙardor nişon doda meguzarand, ki taçriʙaji ʙajnalxalqi medonad, ki az dodani qarzdi voçiʙijathoji xazinagi faqat dar cunin voqiəaho rū megardonand, ki agar gosudarstvohoji muvofiq qudrat nadoşta ʙoşand. (TASS).

◆

Kolxozciho Nizomnomaro kor karda ʙuromada istodin

SAMARQAND Kolxozcihoji kolxozi nomi Kaganovic ʙaroji ʙa sajlovhoji Soveti Əoliji respuʙlikaji Ūzʙekiston ʙa tariqi lojiqanda peşvoz ʙuromadan, tajori dida istodin.

Baroji «Nizomnomaji sajlovhoji Soveti Əoliji SSR-i Ūzʙekiston»-ro ʙa kolxozciho jod dodan, kolektivi muəalimho, aktivho, taşkilothoji komsomoliji kolxoz faəolona kor karda istodin. Onho dar har zveno va ʙrigada alohida kruʙok taşkil doda, Nizomnomaro dar ʙajni kolxozciho kor karda ʙuromada istodin.

Şunavandahoji kruʙok Konstitutsijaji SSR-i Ūzʙekiston va «Nizomnomaji sajlovhoji Soveti Əoliji ŪzSSR»-ro ʙo diqati zūr jod girifta istodin. Onho dar kruʙok faəolona qism girifta istodin.

Propagandistho ʙa savolhoji onho çavoʙhoji pura medihand. Kruʙokho har rūz ʙaəd az kori kolxozciho kor mekunand.

U. Şimaunūv.
B. Jisroelūv.

Kolxozi nomi Frunze (rajoni Orçonikidze) hosil dar 40 gektar zamin ʙarzaju saqalot mekorad. Zvenoji sejumi ʙrigadaji dujumi in kolxoz ʙa əocakori udoʙreniji mahalli poş doda istodast.

Dar surat: kaşonda ovardani udoʙreni. Foto **G. Dusinskij**. (Sojuzfoto).

Harakathoji harʙi dar Xitoj

DAR XITOJI ŞIMOLI

XANKOU, 25 (TASS). Ba ucastoki şimoliji fronti rohi ohani Tjantszin-Pukou omadani quvathoji navi japoni davom karda istodast. Hameʙi dar hamin front qariʙi 8 divizijaji japoni «çamə» karda şudagijast. Baəd az Tensjan va Lincenro zeridast kardan japonho se çavqijat şuda huçum karda istodin. Cunonci: jak çavqijat ʙa daroziji rohi ohan ʙa samti çanuʙ, ʙa çoniʙi Xanczuan, digaraş—ʙa samti şarqi rohi ohan ʙa Isjan, va çavqijati sejum—ʙa samti qarʙi rohi ohan ʙa çoniʙi Sjanczen (dar kanori kūli Vejşanxu) huçum karda istodast. Dar qismi çanuʙu-şarqi vilojati Şandun japonho ʙaəd az ʙa jordami onho quvathoji nav omadan, ʙa Uczou huçumro davom dodani şuda istodin. Askarhoji xitoj 24-umi mart dar tamomi ucastokhoji front va xususan ʙa çoniʙi Isjan aksulhuçum kardin. Dar samti şimolu-şarqi Tajerczuan zanozani guzaşta istodast. Sad soldati japon zada ʙa şahr daromadast, amo onho noʙud karda şudin. Dar qismi şarqi vilojati Şandun dar du tarafi rūdxonaji Ixe az 23-umi mart zanozaniho guzaşta istodin.

Dar jak ço japonho az rūdxona guzaşta tavonistin.

Dar qismi çanuʙiji vilojati Şansi va Xenani şimoli askarhoji xitoj har rūz ʙa çavqijathoji japoniji dar ʙisjor voqiəaho az ʙarahojaşon kanda çudo şudagi, huçum karda istodin. Barnodhoji japonho rūze ʙa hazor odam merasad. Ahvoli maəlaviji armijaji Japonija rūz ʙa rūz ʙadtar şuda istodast.

Muvofiqi maəlumothoji oxirin xitojho stantsijaji Xoun (çanuʙtari Lisfin)ro zeridast kardin.

HARAKATI AVIATSIJAJI XITOJI

ŞANXAJ, 25 (TASS). Dar vilojati Csetszjan 19-umi mart eskadriljaji aeroplanhoji xitoji aerodromi dar Guncentszjao (dar rajoni Xanczou) ʙudagiro ʙa taki ʙomʙa giriftast. 8 aeroplani japoni noʙud şuda, 12 ljūtciki japon kuşta şudast. Aeroplanhoji xitoji dar nazdi Xanczou 10 avtomoʙili ʙorkaşi dar ʙolojaşon soldathoji japon ʙudagiro ʙa taki ʙomʙa giriftin. Avtomoʙilhoji ʙorkaş xaroʙ şuda, ʙisjor soldati japon kuştaju jarador şudast.

25-umi mart 14 aeroplani xitoji Lincen (qismi çanuʙiji vilojati Şandun)ro ʙa taki ʙomʙa giriftast. Bozgaşta omada istoda, onho dar rajoni Gajde (qismi şarqiji vilojati Xenan) ʙa 20 aeroplani japoni vo xūrdin. Dar zanozani 5 aeroplani japoni zada qaltonda şudast.

—ooo—

DAR FRONTHOJI ISPANIJA

(Muvofiqi maəlumothoji TASS az Pariʙ dodagi)

FRONTI ŞARQI (ARAGON)

Muvofiqi maəlumoti ministrxonaji mudofiəaji Ispanija, əosiho qariʙhoji şomi 26-umi mart Buxaraloʙ (az Pina dar samti şarq)ro ʙand karda tavonistin. Askarhoji respuʙlikoni voçiʙ şudin, ki hamcunin Kandasnoʙro xoli kunand. Dar rajoni az rūdxonaji Eʙro dar samti çanuʙ huçumhoji nihojat zūri əosiho davom karda istodin. Askarhoji respuʙlikoni Mas de Las Matas, Aguaviva va Kasteljota (az Alkorisa dar samti çanuʙu-şarq)ro partofta raftin.

FRONTI MARKAZI

Muvofiqi maəlumoti Gavas, dar sektori Samosijera (az Madrid dar samti şimol) askarhoji respuʙlikoni qişloqi El Kardosoro ʙand kardin. Əosiho az Rekuenko (şarqtari Gvadalaxara) ʙa samti şimol əoqiʙ raftin. Respuʙlikaciho jakcand odamro ʙa asiri girifta, pulemjūtu miltiqhoro zeridast kardin. Qismathoji respuʙlikoni to Monteʙo de la Sijera ʙa peş omadin.

Dar fronti Madrid askarhoji respuʙlikoni 25 va 26-umi mart pozitsijahoji əosiho az Madrid dar samti şimol, qarʙ va dar samti çanuʙ doştagiro ʙand kardin.

FRONTI ÇANUBI

Muvofiqi maəlumoti ministrxonaji mudofiəaji Ispanija 26-umi mart dodagi, dar sektori „Estremadur askarhoji respuʙlikoni dar rajoni Talavera huçumi zūr karda, la Korona, Kasa Vexeda va Marikantiljoro zeridast kardin. Respuʙlikaciho ʙeştar az 50 soldati əosihoro ʙa asiri girifta, ʙa miqdori ʙisjor materialhoji harʙiro zeridast kardin.

Dar fronti Andaluzija huçumi əosiho dar sektori Ikuera de Kalatrava ʙa ʙalandiji 360 kardagi ʙa holati qismathoji respuʙlikoni ʙa osoni şikast doda şudast.

Dar fronthoji digar ahvol taqjir naşudast.

*

Muvofiqi maəlumoti radiostantsijaji Barselona, rūzi 26-umi mart se aeroplani italjani «Savaja» Buesro ʙa taki ʙomʙa giriftast. Şiş odam kuşta şuda, 15 odam jarador şudast.

Dar fronti şarqi aeroplanhoji faşisti jak qator qişloqro ʙa taki ʙomʙa giriftin. Dar qişloqi Fragua 50 odam kuşta şuda, 35 odam jarador şudast.

Dar vaqti zanozanihoji havojiji dar nazdiktari Valdetorno şuda guzaştagi respuʙlikaciho panç aeroplani faşistiro zada qaltondin.

—ooo—

HARAKATHOJI AGENTURAJI GITLERI DAR CEXOSLOVAKIJA

PRAGA, 25 (TASS). 24-umi mart TsK partijaji xristiani-sotsialistiji nemetsi (klerikalho) maəlumote cop kardast, ki dar on az koalitsijaji hukumati ʙuromadani in partija, az in partija ʙuromada ʙa fraktsijaji parlamenti va senatiji Genlejn daromadani deputatho va senatorho va az kaʙineti ministrho çeq zada şudani ministr Zajcekro əelon kardast. Beʙaş az kor dast kaşidani Zajcekro qaʙul kardast. Muvofiqi maəlumoti gazetahoji Pariʙ, 24-umi mart dar Bratislav (Slovakija) maçlisi rahʙarhoji partijaji klerikaliji slovakiji Glinki (avtonomistho) şuda guzaştast, ki dar on dar xususi ʙo reaktsionerhoji faşistiji partijahoji millathoji majdaji vengeri va rusini ʙlok ʙastani klerikalhoji slovak qaror qaʙul karda şudast, ʙaroji in komiteti dejim əamal mekardagi ʙunjod karda şudast.

Hamcunin dar in xusus qaror qaʙul karda şudast, ki deputat Tiso (əeni rahʙariji klerikalhoji slovak) dar maçlisi nazdiktarini parlamenti Cexoslovakija ʙo deklaratsija ʙaroʙjad, ki dar on dar xususi ʙaroji Slovakija avtonomija dodan, parlamenti slovaki ʙunjod kardan va d. d. talaʙnoma navista şudagijast.

Baroji hamin partijaji agrariji Cexoslovakija ʙaroji diqati çamoətro ʙa interesoji agenturaji gitleri dar Cexoslovakija, jaəne ʙa partijaji Genlejn tajor kardan xelo harakat karda istodast.

Kompartijaji Cexoslovakija harakathoji reaktsija va faşizmro dar Cexoslovakija puşt ʙa puşt foş karda istodast. Dar murоçiəatnomaji kompartija cop kardagi onraʙociho, dehqonho va hunarmandhoji nemets va hamcunin hamaji əəzohoji partijahoji nemetsiro çeq mezanad, ki sijosati sarxamkunandagiji liderhoji partijahoji nemetsiro dastgiri nakunand, ʙa zerkuniji partijaji Genlejn muqoʙil istand va ʙaroji muhofizati respuʙlika ʙa muqoʙili faşizm dar fronti jagonaji demokrati jakçoja şavand.

24-umi mart dar Praga maçlisi TsK partijahoji klerikalhoji cexiji ʙa koalitsijaji hukumati doxil ʙudagi şuda guzaştast, ki dar on ahvoli rūj dodagiji ʙajnalxalqi va doxiliji respuʙlika sançida şudast. Dar qarori qaʙul karda şudagi cunin gufta şudast, ki «partija mukamal tarafdori platformaji hukumat, ki on 4-umi mart dar nutqi Godsa nişon doda şuda ʙud, meʙoşad» va «ʙa muqoʙili tarsondani şudan va şikastxohi» va ʙa muqoʙili hamaji şaxshoji «ʙa muqoʙili mustaqiliji respuʙlika ʙaroʙmadagi» gūştini qatəro davom medihad. Nişon doda guzaştan darkorast, ki du partijaji xelo əarūdor va mahs partijaji sotsial-demokratiji Cexoslovakija va partijaji sotsialisthoji cex, ki onho ʙa koalitsijaji hukumati doxil ʙastand, ʙa voqiəahoji şuda istodagiji sijosati doxili nazari xudro hanuz ʙa tariqi rasmi ʙajon nakardin.

—o—

Paroxodi faşisti ʙo jaroq qarq şudast

STOKGOLM, (TASS). Dar nazdiktari Esajerg (qarʙtari kanori Danija) dar natiçaji vzriv şudan paroxodi germaniji ʙa Ispanija rafta istodagi, ki nomi onro nişon doda naşuda istodast, qarq şudast. Muvofiqi maəlumoti rasmiji germani, paroxod ʙa mina xūrda, vzriv şudast. Lekin dar davrahoji xaʙardori darjoji cunin ʙovariro gufta istodin, ki dar ʙoleji paroxod snarjadho va patronhoji ʙaroji əosihoji Ispanija ovarda şuda istodagi vzriv şudin.

HAJOTI PARTIJAGI

KOMUNISTHO DAR PUNKTHOJI TAŞVIQOTI

TOŞKENT. Taşkiloti partijagiji fasrikaji [illegible] va [illegible] tajor karda mesuromadagiji. [illegible] dar natiçaji duşmanhoji [illegible] fos karda, [illegible] onhoro [illegible] kardan, xele peşravu mustahkam şuda istodast.

Solhoji gumşta, [illegible] duşmanhoji xalq—Muslimūv ʙa kori rahnamoji taşkiloti partijagiji fasrika sar darovarda, hameşa ʙaroji fatar rasondani kori partijagiji sijosi kūşiş karda, odamro az partija dur mekard. Ba komsomoletsho, staxanūvciho va ʙa udarnikhoji ʙa partija [illegible] doştagi, roh nadoda, [illegible] onhoro vajron mekard. Masəalahoji partijagiro dojimo fatar mepartoft. Faqat ʙaəd az əiri Muslimūv ʙa fos karda, ūro az kori partijagi peş kardan, taşkiloti partijagiji mazkur çonnok şuda, durustak ʙa kor daromadagijast.

Hozir dar fasrika kori partijagi xele peşrav meʙoşad. Tamomi komunistho dar mahalaho va dar punkthoji taşviqoti dar soəati «Nizomnomaji sajlovhoji Soveti Əoliji ÜzSSR»-ro ʙa sajlovkunandaho fahmonda dodan kor karda istodin. Xususan, komunistho Çalilūv va Çaltaeojūv propagandisti ʙehtarin şuda, xona ʙa xonaji sajlovkunandahoji punkti taşviqotiji mahalaji Almazor rafta, Nizomnomaro naqz maənedod karda istodin.

Dar xudi fasrika ʙaroji komunistho, komsomoletsho va raʙociho 3 kruzoki Nizomnomaji sajlovhoro kor karda mesuromadagi, taşkil doda şudagijast. Kruzokhoji mazkur haftaje du karat kor karda istodin. Dar tsexho ʙa avozi ʙaland gazeta xonda doda şuda istodast, ki ʙa in kor komunistho va komsomoletsho faəolona qism girifta istodin.

Baroʙari in peşraviho nişon doda guzaştan zarurast, ki taşkiloti partijagiji fasrikaji mazkur dar soəati ʙa partijaqaʙulkuni hole ham gardiş ʙa dast nadarovardast. Dar in fasrika 17 komsomolets, 35 staxanūvci va 22 udarniki ʙehtarin mavçudast. In odamho rezervi partija meʙoşand. Amo dar soəati onhoro tajor karda ʙa partija qaʙul kardan, partkom ʙa daraçaji darkori kor naguzaronda istodast.

Dar mudati soli 1937 va 3 mohi avali soli 1938, in taşkilot faqat jak kasro ʙa socuvstvujuşci qaʙul kardastu xalos.

In ahvol ʙutun toqatnoovar meʙoşad. Taşkiloti partijagi voçiʙast, ki ʙa komsomoletsho, raʙocihoji staxanūvci va udarnik ʙaroji ʙa partijaji komunisti doxil şudan, harçoniʙa jordam rasonad. Bojad taşkiloti mazkur dar in soəat ham gardiş ʙa dast darorad.

N. Fuzajlūv.

Raʙocihoji ʙehtarin ʙa safi partija

TOŞKENT. Partijaji komunisti otrjadi peşqadami sinfi raʙocij meʙoşad. Partija ʙa safi xud odamhoji [illegible], duşmanho va vajronkunandahoro roh namedihad. On hameşa ʙa hisoʙi raʙocihoji peşqadam, staxanūvciho va udarnikho safhojaşro pura mekunad.

Dar fasrikaji mūzasoziji Toşkent 220 komsomolets, 186 staxanūvci va 240 udarnik mavçudast, ki hamaji onho rezervi ʙehtarini partija meʙoşand. Dar in fasrika raʙociho rūz ʙa rūz peşrav şuda, az raʙociji sodi to ʙa daraçaji komandiri rahʙarikunandaji sanoat rasida istodin.

Rafiq Svistelnikūv dar vaqti ʙa fasrika daromadan az hunari mūzasozi xaʙar nadoşt. Dar sahl vaqt ū mūzasozi kvalifikatsijanok şuda, [illegible] ʙa şūʙaji [illegible] va ratsionalizatori rahʙar şud. Taşkiloti komsomol, cun komsomoletsi qoʙilijatnok rafiq Svistelnikūvro dar kori rahʙari sardoşt. Ū hozir dar tsexi [illegible] fasrika nacalnik şuda kor karda istodast.

Jo ki rafiq Genkin dar vaqti ʙa fasrika omadan ucenik ʙud. Baədtari ū institutro tamom karda, alhol sardori mexanikho şuda kor karda istodast. Hamcunin rafiq Gikro az stanok ʙa vazifaji nacalniki tsex az past ʙa ʙolo ʙardoşta şudagijast. Dar fasrikaji mazkur inxel odamho xele ʙisjor hastand.

Hozir taşkiloti partijagiji fasrika safhoji xudro az in odamho pura karda istodast. Halakaj jak qator staxanūvciho va udarnikho ʙa partija qaʙul şudand.

Grupaji socuvstvujuşciho ʙa 28 kas rasidagijast. Halakaj rafiqho **Jishoqūv, Nikiforūv, Salin, Mitrofanūv Novikūv** va digarho dar grupaji socuvstvujuşci ustav va programaji partijaro mukamal azxud karda, ʙaroji ʙa kandidati guzaştan tajori dida istodin.

Grupaji socuvstvujuşciho rūz ʙa rūz pura şuda istodast. Dar tsexho ʙaroji onho kruzokhoji ustavu programaji partijaro kor karda mesuromadagi taşkil doda şudagijast. Raʙociho va xizmatcihoji fasrika ʙo interesi kalon ʙaroji ʙa partija daromadan tajori dida istodin.

M. Butkevic.

Domotdixi muəalimho vaseə meşavad

Dar domotdixi muəalimho (rajoni Oktjaʙri şahri Toşkent) dar soli 1937-um 1.498 odam osojiş karda ʙud.

Alhol in domotdix ʙoz vaseə karda şuda istodast. Baroji in əimorathoji nav soxta şuda istodast. In coraho imkonijat medihad, ki ʙa çoji 120 odam 200 odam çoj doda şavad.

Baroʙari in, oşxonaro ham vaseə karda şuda istodast.

Dar çoji xuşrū va onşori domotdix cojxonaji surx soxta şuda istodast. Dar inço elektrostantsija va kinoji avozdor soxta meşavad.

TsK sojuzi maktaʙhoji iʙtidoji va mijona ʙaroji domotdix ʙa sumaji 200 hazor sūm harxel meʙelho megirad.

Crişnin.

RAVIŞI BA KORAM TAJORI DIDAN

UCQŪRƢON. Kori sarizamini jar kolxozi «Ozet» ʙo tempi zūr guzaşta istodast. Tamomi kolxozciho ʙa sriçadaju zvenoho taqsim şudagijand. Mihnati kolxozcihoro durust taşkil doda şudagijast.

Brigadaho, zvenovodho, pravleniji kolxoz ʙa korhoji sarizamini rahʙariji lojiqanda karda istodin.

Baroji voçiʙijati qaʙul kardaşudagiro içro kardan, kolxozciho kor ʙurda istodin. 110 gektar zamini paxta korida meşudagi jak marotiʙa ronda şudagijast. Rondani jakumro tamom karda, ʙa rondani dujum guzaşta şud. Traktoristhoji MTS-i dujumi Ucqūrqon majdonhoro ʙo sifati naqz ronda istodin. Cuquriji rondani traktori 22—25 santimetr meʙoşad.

Poru va udoʙrenihoji digari mahali ʙa sari majdonho ʙurovarda şuda istodast. Ba kori porukaşoni jak cand aroʙa çudo karda şudagijast.

Baroji korami paxtaro ʙa sarvaqtaş guzarondan, kolxoz az zagotpunkt 10 hazoru 450 kilogram cigit girifta ovard.

Kolxozciho ʙa cigittozakuni daromada, onro toza karda, ʙa koram tajor karda mondand.

Kolxozcizani staxanūvci **Cini Nozginūva** ʙa kori cigittozakoni staxanūvvor kor karda, dar natiça rūze 120—140 kilogram cigit toza mekard.

Kolxozciho va kolxozcizanho **Jusupūva, Jagudojūva, Aʙduçaʙorūva, Boʙojūva, Bojmirzojūva** va digarho rūze 90—100 kilogrami cigit toza karda, normaji koriji xudro ʙarzijod içro kardagijand.

N. Levijūv,
U. Aminūv.

Qiroatxona taşkil doda şud

UCQŪRƢON. Bo maqsadi kori əomaviju madaniro dar davri kiştukori ʙahori revoç dodan, pravleniji kolxozi «Ozet» corahoji əamali dida istodast.

Dar nazdiki dar kolxoz qiroatxonaji namunavi taşkil doda, onro az gazetaju zurnalhoji harxela taəmin karda şud. Kolxozciho ʙaəd az kor ʙa qiroatxona omada, gazetaju zurnalho xonda istodin. Dar onço ʙa holati korkuni maxsusi madaniji kolxoz har ʙari candgoh lektsijaho guzaronda meşavad.

Kori savodʙuroriji kolxoz, ki on dar ʙinoji kluʙ guzaronda şuda istodast, ʙa daraçaji lojiqanda meʙoşad. Kolxozciho ʙaroji savodi xudro dar mudati kūtoh ʙurovardan kūşiş karda istodin. Davomati onho ʙa maktaʙ naqz meʙoşad. Inro az halakaj gazetaju zurnalxon şudani maktaʙxonho Nozginūva va digaraşon didan mumkinast.

In kori naqzi kolxozciho meʙoşad. Inro to ʙa oxir davom doda, az on natiçaji naqz giriftan darkorast. Baroji in zarurast, ki pravleniji kolxoz ʙa kori ʙehtarini kolxozciho rahʙari karda, ʙa onho jordami əamali dihad.

I. Kalontarūv, U. Aminūv.

Kori əomaviju maənedodkuni dar avçast

SAMARQAND. Dar arteli «Trud ʙeneşina» kori əomaviju maənedodkuni naqz ʙa roh monda şudagijast. Har rūz dar kluʙ va dar tsexho kulturnik Nijozūv va gazetaxonho Olimūv, Isroelūv ʙa clenho ʙa avozi ʙaland gazeta xonda medihand.

Ƣajr az in, clenhoji artel ʙa gazetahoji «Bajroqi Mihnat», «Pravda Vostoka», «Lenin Jūli», «Jangi hajot» va ʙa harxel zurnalho oʙuna şudagijand.

Kluʙi artel ʙo harxel suratho va hajkalhoji vozdho, lozungu plakatho zinat doda şudagijast.

Clenhoji artel dar vaqthoji xoliji xud ʙa kluʙ omada, az kitoʙcaho, şaşka, şaxmat, radio, patefon va ʙiliardi on fojda meʙarand.

Mohe jak karat dar kluʙ gazetaji devori ʙurovarda meşavad.

I. Malajūv,
M. Gavrielūv.

Kanikuli ʙahoriji talaʙahoji Toşkent.

Vozatiji otrjadi pioneri talaʙaji sinfi dahumi maktaʙi № 94 komsomolets rafiq **G. Samojlūv** dar kanori Solor ʙo grupaji pionerho dam girifta istodast (az cap ʙa rost) S. Jazinin, P. Krasnūv, V. Orlūv va D. Radcenko.

Dar surat: rafiq Samojlūv ʙa ʙacaho kitoʙi qiziqro xonda doda istodast.

Foto **M. Penson**. (Sojuzfoto).

Kanikuli ʙahoriji talaʙaho.

Talaʙaho ʙa tariqi kolektivi ʙa ʙoqi hajvonot omada istodin.

Dar surat: ʙacaho ʙo xirs oşno şuda istodin.

Foto M. Penson. (Sojuzfoto).

Kluʙi „Ozet" kori əomaviro revoç doda istodast

QŪQOND. Kluʙ va cojxonaji surx çoji osojişi madani kardan, korhoji əomavi, madani, maənedodkuni, taşviqoti va sijosi guzarondan meʙoşad. Onho ʙojad az tamomi korhoji purzafari mamlakati sotsialisti xaʙardor ʙuda, on zafarhoro harrūz ʙa əoma rasonda istand. Ana hamin vazifaro faəolhoji kluʙi «Ozet» şahri Qūqond naqz fahmida girifta, jak qator korho guzaronda istodin.

Dar nazdi kluʙ ʙaroji əomaji mihnatkaşho kruzoki sijosi taşkil doda şudagijast. In kruzok dar ʙajni əoma Konstitutsijaji Stalini, «Nizomnomaji sajlovhoji Soveti Əoliji Üzʙekiston», xati rafiq Ivanūv va çavoʙi rafiq Stalinro kor karda ʙuromada istodast. Har rūz materialhoji muhimi gazetaro ʙa mihnatkaşho ʙa avozi ʙaland xonda doda meşavad.

Ƣajr az in, şaʙhoji içodiji navisandahoji ʙuzurg Şota Rustaveli, Serafimovic va digarho guzaronda şudagijast.

Dar inço ʙa munosiʙati əidi XX-solagiji Armijaji Surxi Raʙocij u Dehqoni va Floti Harʙi-Darjoji, əidi ʙajnalxalqiji zanho—8-umi mart dokladho, caqcaqho guzaronda şudagijast. Baroji əoma kino, kontsert [illegible]da meşavad, şaʙhoji raqsraviji əomavi guzaronda meşavad. Dar şaʙhoji xursandikuni kruzoki muzika va dramatikiji dorulmuəalimini jahudiho faəolona qism megirad.

Nişon doda guzaştan darkorast, ki kluʙi mazkur ʙaroʙari in peşraviho kamʙudiho ham dorad. Masalan, 2 moh ʙoz gazetaji devori ʙurovarda naşudast. Kruzoki ʙexudoji dar ʙajni clenhoji xud kori muqoʙilidini naguzaronda istodast. Kori maktaʙi [illegible] kardani ʙesavodi xele sust meʙoşad.

J. Matatūv,
C. Mulojūva.

BA BETARTIBIHOJI HAMOM OXIR MONDA ŞAVAD

SAMARQAND. Mahalaji «Şarq» dar şahri Samarqand jake az mahalahoji kalon va serodam hisoʙ mejoʙad. Dar mahalaji mazkur jak cand artel, fasrikaji ʙareşumʙurori mavçudast. Sokinhoji in mahala ʙa hamomi madani talaʙ dorand. Afsūs, ki gorsovet va Bantrest ʙa madani kunondani hamom heç ahamijat nadoda istodin.

Hozir hamomi mahalaji «Şarq» dar ci ahvolast? Garcande az jak taraf in hamomi tipi kūhna ʙoşad, amo az tarafi digar on ʙa tartiʙ darovarda naşudast, iflos meʙoşad va ʙa jagon talaʙi əoma çavoʙ doda nametavonad.

Dar inço voqiəahoji hamomro xunuk nigoh doştan, gohho oʙi garm nadodan, hamomro dar sarvaqtaş jela nakardan, ʙa vositaji hamin ocered pajdo kunondan, ciroq namondan va d.d. əodati dojimi şuda mondagijand.

Xonaji liʙoskaşiji hamom heç ʙamudi madani nadorad. Jagon tartiʙ durust nadorad. Az ʙoloji in ʙetartiʙiho voqiəahoji liʙos gumkuni rūj medihand.

Behafsilagi va ʙeparvojiji mudiri hamom Ivanūv ʙa hamtūr daraça rasidagijast, ki gilemi dar xonaji liʙoskaşi andoxta şudagi, jak sola du moh ʙoz ʙardoşta şiponda, toza karda naşudast.

Agarcande dar hamom *daftari şikojat* mavçud ʙoşad, amo şikojathoji dar on navista meşudagi az tarafi jagon kas sançida nameşavad.

Hato hodisahoji daronda şudani şikojathoji navista şudagi, rūj dodagijand.

Korkunhoji hamom, xususan Polja Şiltsūva ʙa odamhoji ʙa hamom meomadagi muəomilaji ʙad mekunand. Mudiri hamom Ivanūv tamomi in kamʙudihoro dida gūşaşro ʙa kar andoxta istodast.

B. Jishoqūv.

Konservi palovi

Zavodi konservʙuroriji Qovunci konservi paloviji ʙo ravqani dumʙa tajor karda şudagi, ʙurovarda istodast. Dar kvartali avali hamin sol zavodi mazkur jak milion ʙanka palov tajor karda meʙurorad. In palovro peştar ʙa magazinhoji selpo ʙaroji kolxozcihoji ʙa kiştu-kori ʙahori kor karda istodagi, rohi karda meşavad.

Zavod hamcunin ʙaroji parezdorho konservhoji ʙo seʙ tajor karda şudagi, ʙurovarda istodast.

L. A. Grişin.

Kursi muxtasari taarixi SSSR*)

IX.

Taraqijoti kapitalizm dar Rosijaji podşohi

40. Botil kardani huquqi krepostnoji dar Rosija

Manifesti Aleksandri II 19-umi fevrali soli 1861. Podşoh Aleksandri II az şūriş kardani dehqonho va az pejon tartiʙhoji krepostnojiro torumor kardani xudi onho tarsida, 19-umi fevrali soli 1861 dar xususi ozod kardani dehqonho manifest ʙurovard. Dehqonho ozod şudand, onhoro xaridan va furūxtan mumkin naʙud, onho digar malki xususiji dvorjaninho naʙudand.

Amo ʙaroji dehqonho zamini kam mondand, ki on nazar ʙa miqdori peş az reforma doştagiji onho kamtar ʙud. Ba onho zamini sadro dodand, pomeşcikho zamini naqzro ʙa xudaşon giriftand. Pomeşcikho çojhoji ʙa dehqonho zarur ʙudagiro, [illegible] ʙeşaho, camanzorho, carogohho çudo karda, nigoh doştand. Pomeşcikho zaminro hamin xel taqsim kardand, ki daşthoji pomeşciki zaminhoji dehqonhoro az [illegible], ʙa [illegible], ʙa carogoh [illegible]. Dehqonho maçʙur ʙudand az pomeşcikho [illegible] kunand, ki onho dar harxel [illegible] zaminhoji pomeşciki fojda ʙurdan, ʙa onho imkonijat dihand.

Dehqonhoro maçʙur mekardand, ki ʙa çoji zamin va ozodiji xud ʙa pomeşcikho tūlak dihand, dar in hol ʙa zamin nazar ʙa arzijaş jak [illegible] zijodtar narx monda meşud. Dehqonho dar mudati az 20 sol zijod ʙaroji ozod şudani xud ʙa pomeşcikho az du miliard sūm zijodtar tūlak dodand.

Podşoh va pomeşcikho dehqonhoro dar Krim, dar Ukraina va dar Kavkaz ʙoz ham zijodtar qorat kardand. Onho dar Krim hamaji zaminhoji ʙehtarini kanori darjoji Sijohro ʙa xudaşon giriftand. Arkho va mulkhoji podşoh əojilaji podşoh va kalonşavandahoji ahli saroj, ki hamaji zaminro ʙaroji xudaşon monda ʙudand, dar inço mavçud ʙudand. Dar Ukraina ham dehqonho xele kam zamin giriftand. Pomeşcikho naxostand, ki sijohzamini serhosilro ʙa onho dihand. Dar Gruzija dehqonho, ʙa qajr az tūlaki xele ʙuzurg, lozim ʙudand, ki solhoji ʙisjor cun peştara ʙa pomeşcikho kor kunand va ʙa onho seʙjaki hosili tokzor va daşthoji xudro dihand.

Inxel ʙotil kardani huquqi krepostnoji dar tamomi mamlakat şūrişhoji zūri əomaji dehqonhoro ʙa vuçud ovard. Dehqonho ozodiji mukamal va ʙa onho ʙepul supurdani zamini zarurro talaʙ mekardand. Baroji dehqonhoro orom kardan askarho firistonda şudand, ki dar ʙajni onho va dehqonho zanozanihoji xunin ʙo sadho kuşta va jarador şudagiho ʙa vuçud omadand.

N. G. Cernişevskij. Odamhoji xondaji ʙehtarini on asno intereshoji dehqonhoro muhofizat mekardand. Jake az onho əolimi ʙuzurgi rus va revoljutsioneri xalqci Nikolaj Gavrilovic Cernişevskij ʙud. Ū hato az ʙacagi dar Saratūv hajoti vazmini krepostnoji va kiştikaşhoji Volgaro [illegible] monda mugaşt. Dar vaqti tajjori reforma Cernişevskij maqolahoji ʙisjore navista, dar onho talaʙ mekard, ki ʙa dehqonho ozodiji mukamal va hamaji zaminhoji pomeşcikhoro ʙepul dihand.

Baəd az manifesti 19-umi fevral Cernişevskij ʙo hamrohi revoljutsionerhoji xalqciji digar əahd kard, ki dehqonhoro ʙa muqoʙili podşoh va pomeşcikho ʙa şūriş xezonad. Baroji in Cernişevskij muroçiəatnomaji «Ba dehqonhoji ʙarinhoro navista ʙud, ki onro zandarmhoji podşohi doşta girifta ʙudand.

Aleksandri II Cernişevskijro ʙa krepostі Petropavlovsk ʙans kard, ʙaəd ʙa xizmati saxt ʙadarqa kard. Revoljutsioneri ustuvor az əetiqoti xud nagaşt, va podşoh ūro dar tjurmaji Siʙir va dar ʙadarqagiho 19 soli komil nigoh doşt. Marks, Engels va Lenin ʙa Cernişevskij cun ʙa əolimi nomdor va revoljutsioneri xalqciji qatəi va qajur ʙahoji ʙaland medodand.

Şoəir N. A. Nekrasūv. Şoəiri ʙo talanti rus Nikolaj Alekseevic Nekrasūv şeərhoji xudro dar xudi hamun solho menavist. Dar şeərhoji ʙodiji ū hajoti talxi dehqonhoji Rosijaji podşohi ravşan nişon doda şudagijast. Ū dar in xusus menavist, ki ci tariq dar davri huquqi krepostnoji odamhoro ʙerahmona xori meravondand va ci tariq dehqonhoro ʙaəd az reforma pomeşcikho va kapitalistho ʙerahmona ekspluatatsija mekardand. «Ba çoji zançirhoji krepostnoji odamho ʙisjori digar zançirhoro fikr karda ʙurovardand» — navista ʙud Nekrasūv.

Şeərhoji Nekrasūv qazalhoji dūstdori revoljutsionerhoji hamun asno ʙudand. Onhoro xalqi rus hozir ham saşula karda megardad.

Taşjiriho dar idorakuni. Dar vaqti huquqi krepostnoji pomeşcik dehqonhoji xudro xudaş idora mekard va sud mekard.

Baəd az reformaji dehqoni ʙaroji idorakuni dar har qişloq oqsaqoli qişloqi monda şuda ʙud. Jakcand qişloqho va dehqonhoro ʙa Volost jakçoja kardand va in volostro kalontar idora mekard. Kalontari volost va oqsaqolhoji qişloq az ʙajni dehqonhoji ʙoj sajlov karda meşudand. Onho ʙa əamaldorhoji podşohi muteə ʙudand, az dehqonho ʙoç kaşida megiriftand va ʙaroji orom kardani dehqonho ʙa politsija jordam medodand. Dar volostho sudjahoji volosti sajlov karda meşudand, ki onho dehqonhoro ʙa korhoji majda-cujda sud mekardand. Sudjahoji volosti metavonistand, ki dehqonhoro ʙa çazoji dara zadan, ştraf dodan va ʙans şudan hukm kunand. Baroji dehqonho va çinojatkorho çazodihiji çismi nigoh doşta şuda ʙudand.

Dar guʙernijaho va ujezdho zemskij upravaho sajlov karda meşudand, ki onho mudiri maktaʙho, kasalxonaho, şikasta rexti kūprukho va rahho ʙudand. Baroji hamaji in korho pulro az dehqonho megiriftand. Ba zemskij upravaho dehqonhoro sajlov karda nametavonistand, amo sajlovho haminxel meguzaştand, ki dehqonho kam sajlov meşudand—az har 3000 xonavor jak odam sajlov karda meşud. Vakilhoji dehqonho dar zemskij upravaho ʙeştarin kulakho meşudand. Ba hamaji korhoji zemskij upravaho pomeşcikho rahʙari mekardand. Dar şahrho ʙaroji korhoji şahriro idora kardan, dumahoji şahri soxta şuda ʙudand, dar in hol huquqi ʙa duma sajlovkuni faqat ʙa faʙrikantho, kupetsho va ʙa havlidorhoji ʙoj doda şuda ʙud.

Tartiʙi xizmati harʙi taqjir doda şuda ʙud. Hama odamhoji 21-solaji pura şudagiro ʙa armija megiriftagi şudand. Mudati xizmati harʙiji dojimi to ʙa 6 sol kūtoh karda şuda ʙud. Amo misli aval dehqonho dar armija cun soldathoji əodi xizmat karda, amo dvorjaninho cun ofitserho xizmat mekardand.

Podşoh va pomeşcikho ʙaəd az reforma ham hukumatro dar dasti xud nigoh doştand, miqdori xele ʙuzurgi zaminhoji ʙehtariniro sohiʙi mekardand va dehqonhoro dar tahti nazorati çidiji politsija va əamaldorho nigoh medoştand.

Amo ʙaroʙari dar Rosija ʙotil şudani huquqi krepostnoji faʙrika va zavodhoji nav ʙisjor şudand, rohhoji ohanro zudtar meʙoxtagi şudand, savdo vaseətar taraqi mekardagi şud. Rosijaji krepostnoji mamlakati kapitalisti meşud.

41. Gūştini poljakho ʙaroji mustaqili. Çanghoji Aleksandri II

Şūrişi poljakho dar soli 1863. Poljakho ʙo sardoriji dvorjanhoji poljak ʙaroji Polşaro az hukumati podşohi rus ozod kardan, solhoji ʙisjor ʙoz tajori medidand. Dar Varşava revoljutsionerho «Komiteti xalqi» taşkil dodand, ki on şūrişro tajor kard.

«Komiteti xalqiji» ʙa holati dvorjanhoji poljak taşkil doda şudagi, dar soli 1863 şūriş kard va xudro hukumati Polşa əəlon kard.

Şūriş Polşa, qismi Litva va qismi Belorusijaro dar ʙari xud girift. Dar hamaço otrjadhoji şūrişci çamə meşudand. Şūrişciho ʙo pistoletho, miltiqhoji avçigi, najzaho va şofho silohpūş ʙudand. Onho az ʙo otrjadhoji kaloni askarhoji rus zanozanihoji qatəi kardan xudro cert girifta, cangi partizaniro sar kardand. Otrjadhoji şūriş kardagi dar ʙeşazorho rust şuda, az onço ʙa askarhoji podşohi huçum mekardand. Dar mudati jakunim sol az hazor zijod haminxel zanozaniji majda şuda guzaşt.

Xususan dar Belorusija şūrişi zūr şuda ʙud. Dar inço dar tahti rahʙariji **Kastus Kalinovskij**, dehqonho ʙo dosi dastadaroz va taʙarho silohpūş şuda, qūrqonhoji pomeşcikhoro mesūzondand, otrjadhoji majdaji askarhoji rusro qir meandoxtand, pomeşcikho, əamaldorhoji podşohi va ofitserhoro mekuştand.

Aleksandri II ʙaroji şūrişro zer kardan armijaji komil firistond. Generalhoji podşohi faqat ʙaəd az 15 moh şūrişcihoji qajurona zanozani karda istodagiro torumor karda tavonistand. Dar Belorusija va Litva ʙa zer kardani şūrişi dehqonho generali zolim Muravjūv rahʙari mekard. Ū asirhoro ʙerahmona ʙa dor meovext. Kastus Kalinovskiji qajur hamcunin ʙa asiri girifta şuda, ovexta şud.

Baəd az şūrişro zer kardan, hukumati podşohi dahho hazor nafar poljakro ʙa Siʙir ʙadarqa kard.

Dar vaqti şūriş podşoh Aleksandri II ʙarosəma şud, ki nazar ʙa guʙernijahoji digari Rosija ʙa şarojiti ʙaroji dehqonho sahl sanuk ʙudagi, dar Polşa va Litva dar xususi ʙotil kardani huquqi krepostnoji qonun ʙurorad. Xizmathoji maçʙuriji dehqoni ʙotil şudand va dar Litva dehqonho rasamati peştaraji zamini xudro nazar ʙa dehqonhoji guʙernijahoji digar ʙa narxi arzontar giriftand, amo dar Polşa ʙepul giriftand. In ʙa podşoh ʙaroji hamin darkor ʙud, ki ʙa maqsadi dehqonhoro ʙa tarafi xud ʙa muqoʙili pomeşcikhoji Polşa kaşad.

(Davom dorad).

---

*) Davomi gazetaji № 72.

Redaktori çavoʙgar A. SAJIDŪV.

Upolūzglavlit № Ja.—3336.
Toşkent, Ūzpoligrafkomʙinat.